

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Ярош С.В., здобув.
ЖНАЕУ

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Сьогодні проблеми, пов'язані з енергетичною безпекою як системою заходів високого рівня складності посідають визначне місце в управлінсько-організаційній та практичній діяльності керівництва будь-якої країни світу і їх розв'язання базується на активації процесу інтелектуалізації. Інтелектуалізація стратегії паливно-енергетичної безпеки України є складною системною економічною категорією, методологія і оцінка якої потребує застосування системного підходу.

Енергетична безпека є однією з важливих складників національної безпеки, тому необхідною умовою гарантування сталого розвитку держави є досягнення стану технічно надійного, стабільного, економічно ефективного й екологічно безпечного забезпечення енергетичними ресурсами економіки та соціальної сфери держави.

Методологічні, теоретико-методичні й науково-практичні аспекти інтелектуалізації стратегії паливно-енергетичної безпеки України на сьогодні є досить ґрунтовно дослідженими та розробленими, зокрема, такими вченими і фахівцями як Білорус О. Г., Геєць В. М., Пахомов Ю. М., Пірожков С. І., Недін І. В., Мунтіян В. І., Прейгер Д. К., Сухоруков А. І., Жаліло Я. А., Саприкін В. Л., Степанов В. М., Бараннік В. О. та ін.

Метою даної статті є узагальнення існуючих теоретико-методичних підходів до оцінювання рівня та ефективності розвитку інтелектуалізації стратегії паливно-енергетичної безпеки України.

Основний матеріал. Сучасні дослідження в області економіки, палива й енергетики, свідчать про те, що в недалекому майбутньому споживання нафти і газу у світі перевищить приріст їх запасів. Накопичений світовий і вітчизняний досвід дав можливість для побудови теоретичних та методологічних підходів щодо розвитку паливно-енергетичного комплексу як стратегічного об'єкта та зумовив необхідність використання інтелектуалізації методики організації управління, планування і державного регулювання, яка є фундаментом для забезпечення енергетичної безпеки держави. Доведено, що практично відсутні дослідження з питання державного регулювання галуззю на етапі її удосконалення та зміцнення в період трансформації економіки.

Інтелектуалізація стратегії розвитку механізму регулювання паливно-енергетичної безпеки України нерозривно пов'язана з розширенням функцій держави в макроекономічних та мікроекономічних просторах. Тому, щоб розробити єдиний, стратегічний механізм енергозбереження країни, потрібно провести детальний аналіз споживання паливно-енергетичних ресурсів (далі – ПЕР). Для такого аналізу необхідні великі затрати і багато часу, яких практично немає. Отже, варто створити робочу групу на рівні міністерства і робочі групи на рівні областей країни, які будуть працювати скоординовано.

Таким чином, утвориться єдина аналітична система, задача якої буде заключатися у зборі реальної інформації про споживачів ПЕР, диференціюванні її за категоріями. Це дасть змогу наочно побачити групи споживачів (із однаковими та неоднаковими показниками). Паралельно, Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України має можливість підібрати найбільш енергоефективні проекти, які вже запроваджено і показати найкращі показники та взяти на себе роботу

щодоїх «клонування» в регіонах України, які підходять за тепловим, електричним споживанням і сировинною базою. Тому, виникає можливість у введенні вже готових розроблених проектів на тих об'єктах, які мають подібні показники і характеристики, що дає змогу наперед розрахувати майбутні витрати (рис. 1).

Рис. 1. Структурно-логічна схема механізму дослідження ПЕР України

Керівники на обласному та районному рівнях повинні володіти інформацією щодо об'єктів, які потребують першочергової модернізації та які можна запропонувати для спільної модернізації із залученням інвесторів (як варіант впровадження Державно-приватні партнерства [3]).

Існує ряд визначених заходів, які направлені на реальний шлях до скорочення витрат ПЕР на обігрів приміщення:

- удосконалення обліку і контролю витрат енергоресурсів в поєднанні з впровадженням систем автоматичного регулювання споживання теплової енергії;
- заміна фізично застарілого сантехнічного обладнання, реконструкція водорозбірної арматури, ізоляція труб;
- заміна існуючого затратного енергетичного обладнання (електричні плити, холодильники, морозильні камери та ін.) на енергоощадне;
- зменшення втрат тепла за рахунок ремонту і утеплення вікон та дверей за допомогою силіконового ущільнюючого профілю, часткова заміна старих віконних блоків на сучасні металопластикові;
- об'єднання в єдину автоматизовану систему обліку енергоносіїв об'єктів бюджетної сфери;
- запровадження енергоменеджменту, що забезпечує зниження споживання енергоресурсів на 10-15%;
- розробка та доведення до установ і організацій бюджетної сфери норми питомих витрат електричної та теплової енергії тощо [2].

Таким чином, можливе істотне зниження споживання ПЕР за рахунок відомих енергозберігаючих засобів шляхом грамотного аналізу, комплексного підходу та мотивації населення до скорочення енергоресурсів.

Важливим є створення балансу «Споживання енергоресурсів» = «Наявність енергоресурсів». На теперішній час такого документу поки що не існує, але ми пропонуємо його розробити.

Збір інформації про ПЕР в обласному розрізі дасть можливість створити паливні паспорти регіонів, де ми побачимо наявні ресурси палива, їх кількість і калорійність. Це дасть змогу проаналізувати та спрогнозувати використання імпортного газу та масштаби його заміщення.

До функціональних обов'язків робочої групи належатимуть:

- аналіз використання сировинної бази (як видів палива). Використання тих видів палива, виробництво або видобуток яких є економічно доцільним і технічно обумовленим в умовах конкретного регіону;
- розгляд можливостей використання альтернативних та вторинних ресурсів, логістика палива;
- надання інформації про наявність або терміни створення обласних, районних паливних складів «Облпаливо» (асортимент сформувавши під наявне чи прогнозоване технологічне обладнання).

Отже, інтелектуалізація стратегії паливно-енергетичної безпеки України включає необхідність комплексного, грамотного, координованого, спільного, розроблення єдиного механізму, який приведе до скорочення споживання природного газу і енергонезалежності.

Список використаної літератури

1. Горбулін В. П. Національна безпека України: етапи становлення та проблеми наукового та інформаційно-аналітичного забезпечення [Електронний ресурс] / В. П. Горбулін. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/nac_bez/texts/2008-01/gorbulin.pdf.
2. Тищенко С.В. Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної та комунальної сфери міста Житомира / Тищенко С.В./ Сталий розвиток економіки – Хмельницький: – 2014. – №1 [23]. – С. 73-79.
3. Ярош С.В. Економіка і фінанси: аналіз тенденцій та перспектив розвитку [Текст] матеріали II міжвузівської наук.-практ. конф. – Т1. – Дніпропетровськ, 20.10.2014: тези доповідей / [редкол. Н.І. Демчук (відпов.ред.) та ін.]. – Дніпропетровськ: ДДАЕУ, 2014. – С.308-313.